

Seymour Drescher: Econocide. British Slavery in the Era of Abolition. University of Pittsburgh Press, 1977. 279 s.

Blandt kolonihistorikere har »The Decline Theory« i flere årtier været alment accepteret. Tesen går kort fortalt ud på, at de vestindiske plantagekolonier fra slutningen af det 18. årh. fik mindre og mindre økonomisk betydning for England. I denne form går den tilbage til Lowell Joseph Ragatz: *The Fall of the Planter Class in the British Caribbean, 1763–1833* (1928, genoptr. New York, 1977). Da det var i samme periode, at kampen mod negerslavesystemet, den såkaldte abolitionisme, fik sit gennembrud, er disse to historiske fænomener blevet knyttet sammen af den vestindiske historiker Eric Williams i hans klassiske værk *Capitalism & Slavery* (1944, genoptr. flere gange): slavehandelen og slaveriet blev ophævet fordi sukkerkolonierne havde mistet deres betydning. Ligesom et trompetstød kunne vælte Jerichos mure kunne abolitionismen vælte slavesystemet, for at bruge Dreschers formulering af Williams tese. Det hører med til billedet, at også historikere, der ikke har accepteret Williams mekanisk-materialistiske historieopfattelse, har tilsluttet sig »The Decline Theory«. Det gælder bl.a. forskere som Roger Anstey, David Brion Davis, G. R. Mellor og Stiv Jacobsson.

Det er denne Ragatz-Williams tese, som Seymour Drescher vil gøre op med. Den metode, som han anvender består i først at måle omfanget af Englands handel med Vestindien og dernæst i at måle slavehandelens betydning for England både efter omfang og rentabilitet. Ved denne undersøgelse har Drescher kunnet drage nytte af B. R. Mitchells og P. Deans udgave af historisk statistisk materiale om England, som er kommet, siden Williams skrev sin bog.

Dreschers resultat af denne undersøgelse er klart: Sukkerkolonierne begyndte ikke at miste deres betydning for England før efter Napoleonskrigene, og abolitionistbevægelsen afspejler ikke koloniernes vigende økonomiske betydning. Tværtimod var abolitionistbevægelsen økonomisk irrational og den repræsenterede en revolution i det engelske samfunds værdinormer. Andetsteds¹ har Drescher formuleret det således: »The astonishment of the slave interests about the 'mists of fanaticism' that engulfed them has been subtly re-echoed by later generations of historians quite unsympathetic to either the slaver's cause or their plight. But attempts to ignore or proscribe these mists or to rationalise them as 'capitalism in disguise', have only increased the problem of explaining the victory of fanaticism. The reason is that the fanatics were not mists but myriads, not spectres but masses.« Dette citat viser også, at Drescher ved forklaringen af abolitionismen må være blevet inspireret af analogien mellem denne massebevægelse og 1960'ernes og 70'ernes forskellige oprørsbevægelser.

Sammenfattende kan der konkluderes, at Dreschers kritik af »The Decline Theory« er både klar og overbevisende. Analysen af abolitionistbevægelsen er interessant ved at være inspireret af nutidens problemer. Men den bør dog efter anmelderens opfattelse suppleres med andre forskeres, hvoraf der især er grund til at nævne Roger Ansteys og Howard Temperleys.

Sv. E. Green-Pedersen

¹ Capitalism and abolition: values and forces in Britain, 1783–1814 i Roger Anstey og P. E. H. Hair (red.): *Liverpool the African slave Trade, and Abolition*, Liverpool 1976, s. 189. Anm. i H.T. bd. 78 hft. 2, 1978, s. 618–19.